

# D. dr. Gálfy Zoltán írásai\*

## Nyomtatásban

### *Doktori dolgozat, könyv*

Isten neve az Ószövetségben. 'El neve.<sup>3</sup> In: *Református Szemle* 1990, 399–540. (A *Református Szemle* 1990/6-os számában közölt doktori dolgozat külön is megjelent: *Isten neve az Ószövetségben. 'El neve*. Szemle Füzetek 7. Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa, Kolozsvár 1993. 151 old.)<sup>4</sup>

*Élet és reménység*. Nagyváradi Református Egyházkerület, Nagyvárad 1989. 230 old.<sup>5</sup>

### *Tanulmányok, publikált előadások és egyéb írások*

Figyelő [rovat]. In: *Ifjú Erdély* 1947. január hó, 1.<sup>6</sup>

A Reformáció. Különös tekintettel demokratikus vonásaira. In: *Református Szemle* 1949, 417–429.

Szociális kérdések az Ó-Testamentumban. In: *Református Szemle* 1949, 522–532.

Vásárhelyi János püspök munkáinak román ismertetése. In: *Református Szemle* 1949, 628–630.

Zilahi lelkészi továbbképző tanfolyam. In: *Református Szemle* 1949, 669–672.

Comenius Ámos János Magyarországon. In: *Református Szemle* 1950, 166–169.

Misztótfalusi Kis Miklós. In: *Református Szemle* 1949, 676–684.

500 éves a dési református templom. In: *Református Szemle* 1950, 169–171.

Prédikátorok társadalmi lírája a XVI-ik században. In: *Református Szemle* 1950, 196–203.

Reformációra... In: *Református Szemle* 1950, 245–249.

Biblia-ismertető előadások a Theológián. In: *Református Szemle* 1951, 73–74.

A kolozsvári egyházak képviselői ünnepélyesen aláírták a Béke Világtanácsának felhívását. In: *Református Szemle* 1951, 104–108.

Az „Ortodoxia” a Református Ágendás Könyvről. In: *Református Szemle* 1951, 108–110.

A Református Egyház állásfoglalása és a református lelkészek kötelessége a békeharcban. In: *Református Szemle* 1951, 280–291.

\* A lajstrom a teljesség igénye nélkül készült. Gálfy Zoltán publikált és kéziratban maradt hagyatékának feltárása további kutatást igényel, amelyet e helyen is az ifjú egyháztörténészek figyelmébe ajánlok.

<sup>3</sup> A doktori dolgozat elé Nagy László írt *Előszót* (397–398.).

<sup>4</sup> Vö. a Kolozsvári Protestáns Teológia könyvtárának kéziratárában őrzött, bőrbbe kötött és gépett kézirrattal: *Isten neve és attribútumai az Ótestamentumban. 'El neve*. Doktori tézis. [Év és h. n.] 278 old.

<sup>5</sup> A kötet 80, különböző helyeken és alkalmakkor elmondott igehirdetést tartalmaz.

<sup>6</sup> A rovatcím alatt a következő alcímek állnak: *1947-ben* [újévi köszöntés]; *Bartók hangverseny; Az Ifjú Erdély; Köszöntjük* [ti. a 30 éves székelyudvarhelyi ref. Tanítóképzőt]; *Két évforduló* [Mikszáth Kálmán születésének 100. évfordulója; a magyarországi Veres Péter parasztpolitikus 50. születésnapja].

- Dr. Tavasz Sándor temetése. In: *Református Szemle* 1951, 337–339.
- Protestáns egyházak közös békegyűlése a Theológián. In: *Református Szemle* 1952, 121–125.
- Közgyűlésünk. In: *Református Szemle* 1952, 131–135.
- Püspöki látogatás a református theológián. In: *Református Szemle* 1953, 7–15.
- Rendkívüli választóközgyűlésünk. In: *Református Szemle* 1953, 83–91.
- Az ortodox egyház életéből. [Román ortodox egyház.] In: *Református Szemle* 1953, 155–162.
- Új iskolai év megnyitása a Theológián. In: *Református Szemle* 1953, 253–254.
- A munka ünnepére. In: *Református Szemle* 1956, 133–134.
- Történelmi esemény. [1944. augusztus 23.] In: *Református Szemle* 1961, 196–197.
- A nyolcvanéves Kós Károly egyházunk szolgálatában. In: *Református Szemle* 1963, 355.
- Kelemen Lajos egyháztörténelmi munkássága. In: *Református Szemle* 1963, 358–362.
- Biserica Ortodoxă Română. In: *Református Szemle* 1965, 136–138.; 353–355.
- A *Mitropolia Banatului* homiletikai útmutatásai. In: *Református Szemle* 1966, 118–119.
- A reformátorok társadalomszemlélete. In: *Református Szemle* 1974, 134–139.
- A speyeri birodalmi gyűlés, 1529. In: *Református Szemle* 1979, 385–390.
- 2050 éve alakult meg a Burebista vezette első központosított és független Dák–Géta állam. In: *Református Szemle* 1980, 221–223.
- Zwingli Ulrich születésének 500 éves évfordulója. In: *Keresztény Magvető* 1984/3, 138–144.
- Románia felszabadulásának 40 éves évfordulóján. A lelkészértekezletek ünnepi gyűléseinek általános témája. [Társzerzőségben Eszenyei Gyulával.] In: *Református Szemle* 1984, 279–285.
- Mennybemenetel. In: *Református Szemle* 1984, 328–329.
- A Reformierter Bund centenáriuma. [A Német Szövetségi Köztársaságban megünnepelték az 1884-ben alakult szövetséget.] In: *Református Szemle* 1984, 477–479.
- A Romániai Református Egyház utóbbi harminc évének története. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár–Napoca 1984, 208–217.
- A Biblia és a bibliafordítások a XVI–XVII. században. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár–Napoca 1984, 218–224.
- A Biblia és a református egyház zsinatai a XVI. században. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár–Napoca 1984, 225–230.
- A Romániai Református Egyház résztvétele az ökumenikus mozgalomban és szervezetekben. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár–Napoca 1984, 241–246.

Református Világszövetség. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkész-továbbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1984, 247–252.

A Lélek a dolgok rendje. In: *Református Szemle* 1985, 4–6.

Újesztendő. In: *Református Szemle* 1985, 136–137.

Göcsi Máté halálának 400. évfordulója. In: *Református Szemle* 1985, 504–506.

Református teológiai irodalmunk kialakulása: Szegedi Kis István. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református Lelkész-továbbképző Tanfolyam 2. 1982–1984.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István, Geréb Pál, Péntek Árpád, Csutak Csaba, Gálfy Zoltán, Juhász Tamás tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1986, 187–198.

Hazai református egyházszervezetünk kialakulása: Melius Juhász Péter. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református Lelkész-továbbképző Tanfolyam 2. 1982–1984.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István, Geréb Pál, Péntek Árpád, Csutak Csaba, Gálfy Zoltán, Juhász Tamás tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1986, 200–216.

Az Úrnak kedves esztendeje. [Gondolatok az időről és a sietségről.]. In: *Református Szemle* 1986, 7–9.

Az Úrnak kedves esztendeje. In: *Református Szemle* 1986, 7–9.

Az ifjú Kálvin. [Az 1536-os Institutio 450 éves évfordulójára írt tanulmány.] In: *Református Szemle* 1986, 219–226.

Barth Károly Kolozsvárt és Nagyváradon. In: *Református Szemle* 1986, 338–343.

Mindenható Isten. [Isten neve az Ószövetségben.] In: *Református Szemle* 1987, 363–369.

A zsoltárok első magyar nyelvű fordítása. In: *Hűség és szolgálat. Emlékkönyv. D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25. éves évfordulóján.* Összeállította Gálfy Zoltán. Szerkesztette, gondozta Sipos Gábor, Vetési László. A Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár 1987, 192–209.

Főtiszteletű Püspök Úr! [Köszöntő szavak D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25. éves évfordulójára.] In: *Hűség és szolgálat. Emlékkönyv. D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25. éves évfordulóján.* Összeállította Gálfy Zoltán. Szerkesztette, gondozta Sipos Gábor, Vetési László. A Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár 1987, 5–7.

A „dialektikai teológia” hatása. In: Lendvai L. Ferenc (szerk.): *A Magyar Protestantizmus 1918–1948.* Kossuth Könyvkiadó, Budapest 1987, 347. skk.

Mérföldkövek az idő útján. [Az idő (eon, kairosz és kronosz) teológiai jelentése.] In: *Református Szemle* 1988, 3–5.

Genfi zsoltárok. Le Psautier de Geneve (1562–1865). In: *Református Szemle* 1988, 93–94.

Jubilate. [Évfordulós megemlékezések Alstediusról, Kecskeméthy Istvánról, Tavaszgy Sándorról, Imre Lajosról és Vásárhelyi Jánosról.] In: *Református Szemle* 1988, 438–439.

---

<sup>7</sup> A köszöntő beszédet saját neve nélkül, csupán ezzel szignálta: „a tanulmányok íróinak közössége”.

- Vásárhelyi János püspök. In: *Református Szemle* 1988, 435–455.
- A lapádi gyülekezet ünnepe. In: *Református Szemle* 1989, 328–333.
- Isten neve az Ótestamentumban. 'Él neve. In: *Református Szemle* 1990, 399–543.
- A reformációról ma. In: *Református Szemle* 1991, 363–367.
- História domus. [A Historia domusnak és az Aranykönyvnek a hűséges vezetése.] In: *Református Szemle* 1992, 167–168.
- Kálvin Ordonances ecclesiastiques című műve és hatása. In: *Református Szemle* 1992, 353–358.
- A Geleji-kánonok és hatásuk a hazai református egyház jogfejlődésére. In: *Református Szemle* 1992, 436–440.
- Milyen legyen a századvég református iskolája? In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár 1995*. Munkatárs: Adorjáni Zoltán. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1994, 91.
- Egyház és teológia. In: *Confessio* 1993/2, 12–19.
- Egyház és theologia. In: *Református Szemle* 1993, 3–8.
- 100 éves a Kolozsvári Református Teológia. In: Molnár János (szerk.): *Erdélyi Református Naptár 1995*. Munkatárs: Adorjáni Zoltán. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1994, 111–124.
- Egyháztörténetünk üzenete mai iskoláinkhoz. In: *Református Szemle* 1994, 20–25.
- D. Dr. Újszászi Kálmán emlékezete. [A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet 1992. november 22-én tisztelte meg doctor honoris causa cím adományozásával.] In: *Református Szemle* 1994, 190–191.
- Kálvin Ordonances-i és a theokrácia. In: *Theológiai Szemle* 1994/5, 274–279.
- Erdősi Sylveszter János. In: *Református Szemle* 1994, 306–309.
- Pokoly József (1866–1933). In: Kozma Zsolt (szerk.): *Akik jó bizonyosságot nyertek. A Kolozsvári Református Theológia tanárai 1895–1948*. Kolozsvári Protestáns Teológia, Kolozsvár 1996, 79–89.
- Az iskolák felette szükséges voltáról. Dr. Gálffy Zoltán professzor a magyarságról, a megmaradásról. [Lejegyezte] Aniszi Kálmán. In: *Kapu* 1997/12, 41–44.
- Az iskolák felette szükséges voltáról. [Lejegyezte] Aniszi Kálmán. In: *Nyelvünk és Kultúránk* 1997, 39–45.
- Cselekedettel és Igazsággal. Pápai Páriz Ferenc születésének 350 éves évfordulójára. In: *Református Szemle* 1999, 455–458.
- Szász Domokos. Száz éve halt meg Szász Domokos. In: *Református Szemle* 1999, 203–207.
- A klasszikus pietizmus kérdései. In: Somogyi Botond (szerk.): *Cselekvő hit. Emlékkönyv Csiba Kálmán püspöki szolgálatának 10 éves évfordulójára*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2000, 207–223.
- Gálffy Zoltán: Ras-Schamra titkaiból. In: Szabó Árpád (szerk.): *Isten és ember szolgálatában. Erdő János emlékezete*. Erdélyi Unitárius Egyház, Kolozsvár 2007, 101–110.
- Igehirdetések és igehirdetési vázlatok.
- Mennybemenetel. Alapige: ApCsel 1,1–3. [Igehirdetési vázlat mennybemenetel ünnepe.] In: *Református Szemle* 1984, 328–329.

- Jónás imája. Alapige: Jónás 2,1–11. [Igehirdetési vázlat a Szentháromság utáni 17. vasárnapra.] In: *Református Szemle* 1987, 166–167.
- A mi leveleink ti vagytok. 2Kor 3,2. In: *Igehirdető* 1990, 42–43.
- Mátyást apostollá választják. ApCsel 1,21–26. In: *Igehirdető* 1992, 330–332.
- A feltámadt Krisztus parancsa. ApCsel 10,39–42. In: *Igehirdető* 1993, 165–167.
- Hétpecsétes könyv. Jel 5,1–5. In: *Igehirdető* 1993, 318–321.
- Miért hagyják el Jézust? Jn 6,66–67. In: *Igehirdető* 1993, 359–362.
- Imádság, Ige, szolgálat. Mk 1,35–39. In: *Igehirdető* 1993, 411–414.
- Talpra állni... Jer 8,4–7. In: *Igehirdető* 1994, 315–317.
- A csipkebokor angyala. 2Móz 3,2. In: *Igehirdető* 1993, 496–498.
- Száműzött szarvas... Zsolt 42,1–12. In: *Igehirdető* 1994, 363–365.
- Aki felülről jött... Jn 3,31–33. In: *Igehirdető* 1994, 573–576.
- Húsvét. Lk 24,10–12. In: *Igehirdető* 1995, 188–191.
- Levél Babilonba. Jer 29,1,4–7. In: *Igehirdető* 1995, 375–378.
- Ellentmondásos élet. Préd 7,13–22. In: *Igehirdető* 1995, 428–431.
- A megtalált élet. Mt 10,39. In: *Igehirdető* 1995, 487–489.
- Géházi: 2Kir 5,20–27. In: *Igehirdető* 1996, 424–426.

### *Szerkesztői munka*

- Az *Ifjú Erdély* 1946. novemberi és 1947. januári számai. Átnézte: Dr. Nagy András, összeállította Gálfy Zoltán (*Az Erdélyi Református Egyházkerület IFJÚ ERDÉLY Iratterjesztése és a Főiskolás IKE körlevele*. 1946 november hó, illetve 1947 január hó).<sup>8</sup>
- Erdélyi Diáknaptár 1947/48. iskolai évre*. Összeállította: Gálfy Zoltán és Virág Károly. Ifjú Erdély, Kolozsvár 1947.<sup>9</sup>
- Református Szemle* 80. évfolyamának 1984/3-as számától a 85. évfolyam 1989/5–6-os számáig (összesen 3058 old.).
- Hűség és szolgálat. Emlékkönyv. D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25. éves évfordulóján*. Összeállította Gálfy Zoltán. Szerkesztette, gondozta Sipos Gábor, Vetési László. A Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár 1987, 351 old.

<sup>8</sup> Az *Ifjú Erdély*, az Ifjúsági Keresztyén Egyesület folyóirata 1923 januárjától jelent meg 1944 szeptemberéig. Gálfy Zoltán 1946 végén tett kísérletet a folyóirat újraindítására, de csupán e két száma jelenhetett meg.

<sup>9</sup> Ennek a tételnek forrása: Kuszálík Péter: *Erdélyi hírlapok és folyóiratok. 1940–1989*. Ld. <http://kuszalik1.adatbank.transindex.ro/index.php?action=bo&name=248>, ahol a következő áll: „*Az Erdélyi Református Egyházkerület IFJÚ ERDÉLY iratterjesztése és a Főiskolás IKE körlevele*. /1946. nov./ . Kolozsvár. Összeáll. és fel. kiadó: Gálfy Zoltán. Átnézte: Nagy András. Ny: Jordáky ny. 30x21. 16 p. – Megjegyzés: tipográfiai jellemzői és munkatársai alapján, az 281. Ifjú Erdély (1923–1944) folytatása. – Kiadv.: *Erdélyi Diáknaptár 1947/48. iskolai évre*. (Összeáll.: Gálfy Zoltán és Virág Károly.)”

## Kéziratban fennmaradt tanulmányok, előadások,<sup>10</sup> illetve egyetemi jegyzetek

- Numele și atributele lui Dumnezeu în Vechiul Testament: numele „El”.* Teza de doctorat în teologie. [Év és h. n.] 301 old.<sup>11</sup>
- Az igehirdetés.* [Év és h. n.] 27 old.<sup>12</sup>
- Huszár Gál és Huszár Dávid.* 8 old.
- Szenczy Molnár Albert születésének 400 éves évfordulójára.* 8 old.
- A Türelmi Rendelet létrejötte és körülményei hazai egyházaink életében.* 6 old.
- Erdősi Sylvester János és az Újtestamentum. 400 éves jubileumra.* 9 old.
- Lelkészképzésünk az utolsó negyedszázadban.* 10 old.
- A tornai vagy toronyai két zsinat egyháztörténelmi problematikája.* 3 old.
- Szegedi Kis István halálának 400 éves évfordulójára.* 9 old.
- Apáczai Cseri János. Különös tekintettel doktori tézisére.* 8 old.
- Marosvásárhely reformációja. A Marosvásárhelyi Zsinat 400 éves évfordulóján.* 5 old.
- Luther Márton és személyes kapcsolata Dévai Bíró Mátyással.* 7 old.
- Reformierte Kirche in Rumänien.* 5 old.
- A zsolttárok első magyar fordítása. Huszita Biblia.* 25 old.<sup>13</sup>
- A Romániai Református Egyház és az ökumenikus mozgalom.* 6 old.<sup>14</sup>

---

<sup>10</sup> Gálfy Zoltán több tucatnyi és különböző alkalmakon elmondott előadásainak felleltározása további kutatást igényel, valamint az is, hogy ezek milyen alkalommal hangoztak el. Gálfy Zoltán személyi iratcsomója, amelyet a Kolozsvári Protestáns Teológia Főtitkári Hivatala őriz, tartalmaz néhány olyan lapot is, amelyen ő feltüntette a kéziratban maradt előadásait. Az itt felsorolt kéziratok nagy részét ennek a lajstromnak alapján állítottam össze. Ezeknek az előadásoknak kéziratai bizonyára családjának tulajdonában vannak. A *Keresztény Magvető* híryanagái némelykor tudósítottak is ezeknek az előadásoknak elhangzásáról, és innen tudunk például a következőkről: *A keresztény élet közösségi jellege* (Teológiai Intézetek Közötti Konferencia, Nagyszabeni Ortodox Egyetemi Fokú Teológiai Intézet, 1973. november 29. ld. *Keresztény Magvető* 1974, 257.); *Az állam szabadsága, függetlensége és szuverenitása a keresztény társadalmi etika megvilágításában* (Az 1. Felekezeti Teológiai Konferencia, Bukarest, 1977. május 27. ld. *Keresztény Magvető* 1977, 137.); *Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is...* (A 47. Felekezeti Teológiai Konferencia, Bukaresti Ortodox Teológiai Intézet, 1986. május 20–23.; ld. *Keresztény Magvető* 1986, 117.); *Karl Barth látogatása és előadása Kolozsvárt és Nagyváradon* (Barth Károly Kollokvium, Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 1987. január 14–15.; ld. *Keresztény Magvető* 1987, 60.).

<sup>11</sup> Kolozsvári Protestáns Teológia könyvtárának kéziratárában. Gálfy Zoltán doktori dolgozatának (*Isten neve és attribútumai az Ótestamentumban*, 278 old.) román fordítása.

<sup>12</sup> Kolozsvári Protestáns Teológia könyvtárának kéziratárában. A gépelt kézirat bibliográfiai lábjegyzetekkel készült és homiletikai és igehirdetési kérdésekkel foglalkozik.

<sup>13</sup> Vö. publikált változatával: *A zsolttárok első magyar nyelvű fordítása.* In: *Hűség és szolgálat. Emlékkönyv. D. Nagy Gyula püspöki szolgálatának 25. éves évfordulóján.* Összeállította Gálfy Zoltán. Szerkesztette, gondozta Sipos Gábor, Vetési László. A Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár 1987, 192–209.

<sup>14</sup> Vö. A Romániai Református Egyház résztvétele az ökumenikus mozgalomban és szervezetekben. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tökés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1984, 241–246.

- Bibliafordításaink a XV. és XVI. századokban.* 6 old.<sup>15</sup>  
*A Református Világszövetség és aktuális problémái.* 6 old.<sup>16</sup>  
*Református teológiai irodalmunk kialakulása.* 30 old.<sup>17</sup>  
*A Református Egyház rendje.* 6 old.  
*Die älteste Psalmenübersetzung in ungarische Sprache.* Übersetzt von Dr. Walter Schneider. 32 old.  
*Die Beichte in der Lehre und im Leben der Reformierter Kirche in Rumänien in Vergangenheit und Gegenwart.* 10 old.  
*A szövetség és a szövetség népe a sákramentumok tükrében.* 6 old.  
*Tezele Congresului Mondial Calvin din Geneva.* 5 old.  
*Influența liberalismului sub aspect teologic în secolul al XIX-lea.* Medgyes Lajos. 13 old.  
*Teológiai könyvtárunk múltja.* 6 old.  
*Vásárhelyi János püspök élete és munkássága.* 63 old.<sup>18</sup>  
*Die Bibel im Leben der Reformierten Kirche Rumäniens.* 9 old.  
*Latin nyelvtan.* [Egyetemi jegyzet.] 110 old.  
*Az egyház a reformáció küszöbén.* 7 old.  
*A református hit.* 8 old.  
*162 egyházi beszéd.* 648 old.  
*Bocskay István Apológiája és Pázmány Péter.* 36 old.

**Összeállította  
Adorjáni Zoltán**

---

<sup>15</sup> Vö. A Biblia és a bibliafordítások a XVI–XVII. században. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1984, 218–224.

<sup>16</sup> Vö. Református Világszövetség. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református lelkésztovábbképző tanfolyam. 1. 1978–1980.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1984, 247–252.

<sup>17</sup> Vö. Református teológiai irodalmunk kialakulása: Szegedi Kis István. In: Sipos Gábor – Vetési László (szerk.): *Református Lelkésztovábbképző Tanfolyam 2. 1982–1984.* Eszenyeiné Széles Mária, Kozma Zsolt, Tőkés István, Geréb Pál, Péntek Árpád, Csutak Csaba, Gálfy Zoltán, Juhasz Tamás tanulmányai. Kolozsvári Református Egyházkerület, Kolozsvár-Napoca 1986, 187–198.

<sup>18</sup> Vö. Vásárhelyi János püspök. In: *Református Szemle* 1988, 435–455.